

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΗ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α' Μέρος	4
Α. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	4
Β. ΣΚΟΠΟΘΕΣΙΑ	4
Σκοπός	4
Ειδικοί σκοποί	5
Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ	6
Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	6
Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	6
Β' Μέρος.....	8
Αναλυτική Απεικόνιση του Προγράμματος Σπουδών.....	8

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ Α' ΤΑΞΗ ΛΥΚΕΙΟΥ

Α' Μέρος

Α. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή ως γνωστικό αντικείμενο διδάσκεται στην Α' τάξη Λυκείου. Επιχειρεί την εξοικείωση και την κριτική προσέγγιση των μαθητών/-τριών με την οικονομική, κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα μέσω ερευνητικών ερωτημάτων, δραστηριοτήτων και διαδικασιών.

Ως σχολικό μάθημα αποσκοπεί στην εμπλοκή των μαθητών/-τριών σε διαδικασίες μέσω των οποίων θα αποκτήσουν γνώσεις, θα καλλιεργήσουν στάσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να γίνουν υπεύθυνοι, ενεργοί, δημοκρατικοί πολίτες, άνθρωποι με κριτική ικανότητα και δημιουργική δράση. Οι γνώσεις που θα αποκτήσουν στηρίζονται στον άξονα της σχέσης αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης αφενός μεταξύ ατόμου και κοινωνίας και αφετέρου μεταξύ ατόμου και επιμέρους κοινωνιών και της διεθνούς κοινότητας. Η καλλιέργεια αξιών και η υιοθέτηση νοοτροπιών και στάσεων σχετίζονται άμεσα με συμπεριφορές που αρμόζουν στη σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία και αφορούν την ενεργή, συμμετοχική, δημοκρατική κοινωνική συμπεριφορά με ατομική ευθύνη και κριτικό πνεύμα σε θέματα κοινωνικής συνοχής, ειρηνικής συνύπαρξης, συνεργασίας, αλληλεγγύης, ελευθερίας, ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης και σεβασμού της ετερότητας.

Β. ΣΚΟΠΟΘΕΣΙΑ

Σκοπός

Το μάθημα Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Α' Λυκείου έχει σκοπό να διαμορφώσει έναν ελεύθερο και υπεύθυνο δημοκρατικό πολίτη, που θα κατανοεί την έννοια της δημοκρατίας, θα την υπερασπίζεται και θα σέβεται την ελευθερία έκφρασης της γνώμης. Επίσης, αποσκοπεί στο να κάνει τους/τις μαθητές/-τριες ικανούς/-ές:

- να αντιληφθούν τους βασικούς θεσμούς οργάνωσης της κοινωνίας και της πολιτείας,
- να κατανοήσουν πώς διαμορφώνονται και εκδηλώνονται οι διάφορες πολιτικές νοοτροπίες των ανθρώπων στη σύγχρονη κοινωνία, ώστε να αναπτύξουν ικανότητα ενσυναίσθησης, μετριοπάθειας και κριτική σκέψη,
- να αναπτύξουν ορθολογική πολιτική σκέψη, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν ως ενεργοί δημοκρατικοί πολίτες στο τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίγνεσθαι.
- να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- να κατανοήσουν τη σημασία των αρχών της ακεραιότητας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας και να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα ενίσχυσης των προσωπικών ηθικών αξιών τους και την ικανότητά τους να ενεργούν με βάση αυτές.
- να συλλογιστούν πώς ο/η καθένας/-μία μπορεί να ηγηθεί, να πρωτοστατήσει, να καινοτομήσει στην προσπάθεια για την επικράτηση των ηθικών αξιών για την προώθηση της ευημερίας όλων.

Ειδικοί σκοποί

- Η αξιοποίηση εννοιών και ερευνητικών εργαλείων των κοινωνικών επιστημών με σκοπό την κατανόηση της δυναμικής αλληλεξάρτησης της κοινωνίας, της οικονομίας, της πολιτείας και των αρχών του Δικαίου.
- Η συνείδηση ότι αποτελούν μέλη μιας κοινότητας, έχοντας, ταυτόχρονα, δικαιώματα, υποχρεώσεις και καθήκοντα.
- Η συνειδητοποίηση ότι η δική τους ευζωία είναι συνδεδεμένη με την ευμάρεια της κοινότητας στην οποία μετέχουν.
- Η ανάπτυξη αυτογνωσίας και ικανότητας κριτικής εμβάθυνσης στα κοινωνικά και πολιτικά φαινόμενα.
- Η απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων για βασικούς θεσμούς της κοινωνίας και της πολιτείας και η εξοικείωση με τη λειτουργία τους.
- Η ευαισθητοποίηση για την αντιμετώπιση κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων.
- Η συνειδητοποίηση της αξίας του διαλόγου, ώστε να μάθουν να ακούν και να σέβονται τις διαφορετικές απόψεις.
- Η καλλιέργεια δεξιοτήτων ενεργητικής ακρόασης, ανάπτυξης επιχειρηματολογίας και συνεργασίας.
- Η κατανόηση του δημόσιου συμφέροντος ως διαφορετικού από τα κάθε είδους άλλα ιδιοτελή συμφέροντα.
- Η καλλιέργεια και η προώθηση της εμπιστοσύνης και της αλληλεγγύης μεταξύ τους.

Το μάθημα Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Α' Λυκείου έχει **στόχο** οι μαθητές/-τριες να γίνουν ικανοί/-ές:

- Να συνειδητοποιήσουν τη δυνατότητα του ανθρώπου να συνδιαμορφώνει τους θεσμούς ελεύθερα αλλά και υπεύθυνα.
- Να διακρίνουν την εθνική πολιτική κοινότητα από την παγκόσμια κοινότητα.
- Να εξηγούν τη λειτουργία της κοινωνικοποίησης και της πολιτικοποίησης.
- Να κατανοήσουν τον ρόλο των ΜΜΕ και των ευρέων κοινωνικών δικτύων επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης.
- Να αναγνωρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από το ατομικό μέχρι και το νομοθετικό επίπεδο.
- Να κατανοήσουν τη σχέση πολιτεύματος - κράτους - πολιτικής κοινότητας.
- Να χαρακτηρίζουν την οργάνωση της πολιτείας.
- Να κατανοήσουν τη λογική της αειφόρου ανάπτυξης και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.
- Να προσεγγίζουν τη μετανάστευση ως σύνθετο οικονομικό, δημογραφικό, πολιτισμικό και πολιτικό φαινόμενο.
- Να αναλύουν κοινωνικά προβλήματα (κοινωνικός αποκλεισμός, φτώχεια, βία κ.ά.), τα οποία εμποδίζουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε συλλογικούς πόρους και διαδικασίες, και να αναζητούν τρόπους αντιμετώπισής τους.

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

Οι Θεματικές Ενότητες του μαθήματος Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή της Α' τάξης Λυκείου αναπτύσσονται στα εξής Θεματικά Πεδία:

- Ο ελεύθερος, υπεύθυνος και ενεργός πολίτης
- Η λήψη αποφάσεων
- Η ένταξη του ατόμου στην κοινωνία και την πολιτεία
- Η κοινωνία των πολιτών
- Πολίτευμα – Κράτος – Νοοτροπίες – Κοινωνία
- Οργάνωση της πολιτείας και έννομη τάξη
- Η αειφορία ως μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής οργάνωσης
- Μετανάστευση και προσφυγικό ζήτημα
- Κοινωνικά προβλήματα

Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Το μάθημα Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Α' Λυκείου, λόγω του περιεχομένου του, χρειάζεται μια συνολική και συνθετική θεώρηση. Είναι μάθημα που προσφέρεται για ουσιαστικό διάλογο, αλλά και για διερευνητική και βιωματική μάθηση.

Ο/Η εκπαιδευτικός είναι συνεργάτης και διευκολυντής της ομάδας/τάξης. Ενθαρρύνει και βοηθά τους/τις μαθητές/-τριες να κατανοούν, να ερευνούν, να συμμετέχουν στη διαδικασία της μάθησης, συνδέοντας τη σχολική γνώση με την εκτός σχολείου πραγματικότητα και εφαρμόζοντας, όπου κρίνεται απαραίτητο, διαφοροποιημένη διδασκαλία.

Τα θέματα πρέπει να προσεγγίζονται με συμμετοχικές και βιωματικές μεθόδους, που δίνουν τη δυνατότητα προώθησης της ανακαλυπτικής μάθησης και καλλιεργούν ικανότητες, δεξιότητες και στάσεις, όπως αυτές που αναφέρονται στους στόχους και στις δραστηριότητες του ΠΣ.

Ειδικότερα, οι μέθοδοι και οι τεχνικές διδασκαλίας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο μάθημα Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή της Α' τάξης Λυκείου αναπτύσσονται στον Οδηγό Εκπαιδευτικού.

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση του/της μαθητή/-τριας γίνεται με τους τρόπους που ορίζει η εκπαιδευτική νομοθεσία και αξιοποιεί όλα τα είδη ερωτήσεων.

- Αντικειμενικού τύπου
- ✓ Σωστού-Λάθους
- ✓ Πολλαπλής επιλογής
- ✓ Αντιστοίχισης
- ✓ Συμπλήρωσης κενού/-ών
- ✓ Συμπλήρωσης εννοιολογικού χάρτη

- Ερωτήσεις (σύντομης ή εκτενέστερης) ανάπτυξης στις οποίες περιλαμβάνονται και ερωτήσεις κρίσεως με αιτιολόγηση.

Είναι χρήσιμο, όμως, στο μέτρο που το επιτρέπει το περιεχόμενο της ύλης, να αξιοποιηθούν και ερωτήσεις που να καλούν τον/τη μαθητή/-τρια να κάνει σύγκριση μεταξύ φαινομένων, καταστάσεων, διαδικασιών, λειτουργιών, επιστημονικών ή ερευνητικών ευρημάτων και θέσεων-απόψεων-γνωμών. Διότι η συγκριτική αντίληψη και η συγκριτική αξιολόγηση-αποτίμηση είναι ίσως οι ικανότερες, αν όχι, τελικά, οι μόνες ικανές, να καλλιεργήσουν την κριτική σκέψη και εν γένει τις νοητικές λειτουργίες.

Επίσης, είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και κάποιες συνδυαστικές ερωτήσεις – δηλαδή ερωτήσεις που απαντώνται μόνο με συσχέτιση γνώσεων και πληροφοριών αντλούμενων από δύο (ή περισσότερα) (υπο)κεφάλαια που δεν είναι διαταγμένα στη διδασκόμενη ύλη με συνεχή τρόπο μεταξύ τους (οπότε το ένα δεν αποτελεί με κανέναν τρόπο «συνέχεια» του άλλου).

Είναι, επιπλέον, σκόπιμο η αξιολόγηση του/της μαθητή/-τριας να βασίζεται τόσο στην επίδοσή του/της, όσο και στη συμμετοχή και συμβολή του/της (με ερωτήσεις ή απαντήσεις) στη διεξαγωγή του μαθήματος, αλλά και στα ομαδικά πρότζεκτ, τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται μέσα στην τάξη και τις συλλογικές δράσεις που λαμβάνουν χώρα εκτός της σχολικής τάξης, υπό τον όρο να μην είναι (οι τελευταίες) προαιρετικές ή/και εθελοντικές. Σε αυτές τις περιπτώσεις αξιολογείται και ο βαθμός και ο τρόπος συμμετοχής του/της στις ομαδικές «εργασίες» στις οποίες μετείχε – π.χ. αν και κατά πόσο μετείχε με γόνιμο τρόπο, αν συνέβαλε στην παραγωγή-δημιουργία της εργασίας κτλ.

Τέλος, προτείνεται και η εμπλοκή των μαθητών/-τριών σε διαδικασίες ατομικής και συλλογικής αξιολόγησης των μαθησιακών τους αποτελεσμάτων, οι οποίες αξιοποιούν τις εξής τεχνικές σύγχρονης αξιολόγησης: αυτοαξιολόγηση, χρήση φύλλων περιγραφικής αξιολόγησης, ρουμπρίκες, ετεροαξιολόγηση από συμμαθητές/-τριες, ή και φάκελος μαθητή/-τριας.

Β' Μέρος

Αναλυτική Απεικόνιση του Προγράμματος Σπουδών

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ – Α' ΛΥΚΕΙΟΥ			
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:	Οι μαθητές/-τριες μπορούν:
1. Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ, ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ	<p>1.1 Η ιδιότητα του πολίτη στην ιστορική της εξέλιξη.</p> <p>1.2 Τα είδη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του πολίτη.</p> <p>1.3 Τρόποι – Τύποι πολιτικής συμμετοχής και το φαινόμενο της πολιτικής απάθειας.</p> <p>1.4 Κοινωνική ευαισθησία – Εθελοντισμός.</p> <p>1.5 Η ασφάλεια του πολίτη (Πολιτική Άμυνα και Πολιτική Προστασία – Κυκλοφοριακή αγωγή).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν ότι η ιδιότητα του πολίτη στοιχειοθετείται από ένα σύνολο υποχρεώσεων, δικαιωμάτων και καθηκόντων και να επισημαίνουν τη διαφορά μεταξύ «υποχρέωσης» και «καθήκοντος». • Να διακρίνουν τα είδη των δικαιωμάτων του πολίτη. • Να διακρίνουν τους πολλούς και διαφορετικούς τρόπους συμμετοχής στη δημόσια σφαίρα. • Να σέβονται τα δικαιώματα των παιδιών και των ατόμων με αναπηρία. • Να καλλιεργήσουν τη διάθεση για εθελοντική δράση. • Να συγκρίνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του ψηφιακού κόσμου, συνειδητοποιώντας τις ευκαιρίες, τους περιορισμούς και τους κινδύνους που εγκυμονεί για το άτομο. • Να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο των φορέων της Πολιτικής Άμυνας και Πολιτικής Προστασίας. • Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη να 	<ul style="list-style-type: none"> • Να διαβάσουν προσεκτικά, χωρισμένοι/-ες σε ομάδες των δύο, τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη που ψηφίστηκε το 1789, να εντοπίσουν στα άρθρα της την κατοχύρωση συγκεκριμένων δικαιωμάτων των πολιτών, και να προσδιορίσουν το είδος αυτών (ατομικά, κοινωνικά, πολιτικά). • Να προσκαλέσουν ειδικό σε θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, σεισμού, πυρκαγιάς, πλημμυρών, πανδημίας κ.ά., ή σε θέματα καταπάτησης των δικαιωμάτων του παιδιού (π.χ. εκπρόσωπο του Συνηγόρου του Παιδιού). • Να οργανώσουν μια εθελοντική δράση, πιθανόν σε συνεργασία με μέλη του 15μελούς, του 5μελούς προεδρείου του τμήματος ή του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. • Να επισκεφθούν ιστοσελίδες και να συλλέξουν στοιχεία για τους φορείς Πολιτικής Άμυνας και Προστασίας στον χώρο του σχολείου, του σπιτιού κ.α. • Να επισκεφθούν ιστοσελίδες που αφορούν τον εθελοντισμό, με σκοπό να αποκτήσουν μια εικόνα για τους τρόπους εκδήλωσης των εθελοντικών δράσεων. • Να αναζητήσουν από τον ηλεκτρονικό ή τον έντυπο Τύπο ειδήσεις ή/και άρθρα που αφορούν –είτε το δηλώνουν είτε όχι– παραβίαση, απειλή, προάσπιση ή θεσμική

1. Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ, ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ		<p>εφαρμόζουν βασικά στοιχεία Πολιτικής Άμυνας και Πολιτικής Προστασίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίσουν την αναγκαιότητα εφαρμογής του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. 	<p>κατοχύρωση κάποιων συγκεκριμένων δικαιωμάτων των πολιτών (όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και άλλων χωρών) και να χαρακτηρίσουν το συγκεκριμένο είδος δικαιωμάτων τα οποία αφορά η εν λόγω καταγραφή στον Τύπο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συμμετάσχουν σε μια ημιδομημένη συζήτηση σχετικά με το πώς θα οριζόταν η έννοια «κοινωνική ηθική» σε αντιδιαστολή με την έννοια «(ατομική ή θρησκευτική) ηθική» και με το αν η κοινωνική ηθική εκδηλώνεται πάντα με ό,τι αποκαλούμε κοινωνική αλληλεγγύη αλλά και με το φαινόμενο του εθελοντισμού. • Να συμμετάσχουν σε μια ημιδομημένη συζήτηση σχετικά με το τι πρέπει να κάνει η πολιτεία ώστε να καλλιεργήσει την κοινωνική ευαισθησία και την κοινωνική αλληλεγγύη στους νέους.
2. Η ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	<p>2.1 Ατομική και συλλογική απόφαση – Ατομικό και δημόσιο συμφέρον.</p> <p>2.2 Αρχές λήψης αποφάσεων.</p> <p>2.2.1 Απόφαση με βάση την πεποίθηση ή την υπευθυνότητα, το συμφέρον ή το ενδιαφέρον.</p> <p>2.2.2 Απόφαση με κριτήριο τη σχέση κόστους – οφέλους.</p> <p>2.3 Διαδικασία και κριτήρια λήψης αποφάσεων.</p> <p>2.4 Λήψη αποφάσεων στην άσκηση της δημόσιας πολιτικής και στο πλαίσιο της δημοκρατικής διακυβέρνησης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα κίνητρα των ατομικών και συλλογικών αποφάσεων. • Να αναγνωρίζουν το νόημα και τον ρόλο της διαμεσολάβησης και της διαιτησίας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αλλά και τον ρόλο της διαβούλευσης και της συναίνεσης στις σύγχρονες πλουραλιστικές κοινωνίες. • Να διατυπώνουν τα κριτήρια για τη λήψη των βέλτιστων δυνατών αποφάσεων. • Να εξασκούνται σε διάφορους τρόπους λήψης αποφάσεων. • Να εκτιμούν τις επιπτώσεις των αποφάσεων τους για τον εαυτό τους και το σύνολο. • Να 	<ul style="list-style-type: none"> • Να εφαρμόσουν τα κριτήρια και τη διαδικασία λήψης απόφασης σε θέματα που αφορούν την προσωπική ή τη σχολική ζωή (π.χ. μηνιαίος ατομικός προϋπολογισμός, εκδρομή σχολείου κ.ά.). • Να εμπλακούν ομαδοσυνεργατικά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ως προς δημόσια ζητήματα, με βάση μελέτες περίπτωσης και σενάρια θεμάτων δημόσιας πολιτικής. • Να διοργανώσουν «αγώνες επιχειρηματολογίας» με βάση ηθικά διλήμματα και αμφιλεγόμενα θέματα. • Να διαβάσουν στον Τύπο άρθρα που αφορούν είτε διεθνείς διαφορές είτε την παρέμβαση διεθνών φορέων και δικαστηρίων, προκειμένου να αμβλυνθούν ή να αρθούν διακρατικές διενέξεις και να προβληματιστούν για τη δυνατότητα των διεθνών

2. Η ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	2.5 Οι προϋποθέσεις για την ειρηνική επίλυση διαφορών.	συνειδητοποιήσουν τις ευθύνες των αποφάσεων και των πράξεών τους και να μην τις μεταθέτουν σε άλλους ανθρώπους.	οργανισμών και του διεθνούς δικαίου να λύσουν τις διαφορές και να αποτρέψουν τις συγκρούσεις.
3. Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ	<p>3.1 Κοινωνικοποίηση και πολιτική κοινωνικοποίηση.</p> <p>3.2 Φορείς και δίκτυα κοινωνικοποίησης και πολιτικοποίησης.</p> <p>3.3 Κοινωνικός και πολιτικός έλεγχος: Από τις διακρίσεις στον αποκλεισμό.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνειδητοποιήσουν ότι η διαδικασία κοινωνικοποίησης και πολιτικής κοινωνικοποίησης είναι συνεχής και πολυποίκιλη. • Να διακρίνουν τις επιδράσεις των φορέων κοινωνικοποίησης στη διαμόρφωση της ταυτότητάς τους. • Να συμμετέχουν στα κοινά, καλλιεργώντας δημοκρατική συνείδηση και νοοτροπία. • Να συνειδητοποιήσουν ότι η συμμετοχή στις μαθητικές κοινότητες αποτελεί άσκηση στη δημοκρατία και να συμμετέχουν σε αυτές. • Να συνειδητοποιήσουν τις θετικές και τις αρνητικές επιπτώσεις του κοινωνικού ελέγχου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν και να καταγράψουν ομαδικά ή ατομικά παιχνίδια, ώστε να κατανοήσουν τον διαφορετικό τρόπο κοινωνικοποίησης. • Να πάρουν μέρος σε παιχνίδια ρόλων για την κατανόηση των στερεοτύπων και της έμφυλης διάστασης της κοινωνικοποίησης. • Να πάρουν μέρος σε δράσεις για το Ολοκαύτωμα, τη γενοκτονία των Ποντίων και τη γενοκτονία των Ρομά. • Να διαβάσουν αποσπάσματα λογοτεχνικών ή θεατρικών έργων κοινωνικής ηθογραφίας, ή παρακολουθώντας αποσπάσματα από κάποια ή κάποιες ταινίες, να αναζητήσουν τις διαφορές στην κοινωνικοποίηση από φύλο σε φύλο, από εποχή σε εποχή, από χώρα σε χώρα και από κοινωνικοπολιτικό σύστημα/καθεστώς σε κοινωνικοπολιτικό σύστημα/καθεστώς. • Να συζητήσουν στην τάξη, με την παρότρυνση, την καθοδήγηση και τον συντονισμό του/της διδάσκοντα/-ουσας, πραγματικές ή υποθετικές περιπτώσεις στις οποίες ο ακραίος και ο έντονα επικριτικός, για το αποκλίνον άτομο, κοινωνικός έλεγχος μπορεί να οδηγήσει σε φαινόμενα απόλυτου κοινωνικού αποκλεισμού ή σε τέτοιου είδους αντίδραση του ατόμου αυτού, που θα προκαλέσει αρνητικές συνέπειες στην εύρυθμη λειτουργία της κοινότητας ή στην προσωπική του ζωή.
4. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ	4.1 Η κοινωνία των	• Να αναγνωρίζουν	• Να συζητήσουν για τους

<p>ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ</p>	<p>πολιτών και οι μορφές της.</p> <p>4.2 Κοινωνικά κινήματα – Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.</p> <p>4.3 Ομάδες συμφερόντων, ομάδες άσκησης επιρροής και ομάδες ενδιαφέροντος.</p> <p>4.4 Μέσα κοινωνικής δικτύωσης – Οι ψηφιακές κοινότητες.</p> <p>4.5 Η κοινή γνώμη και οι διαμορφωτές της.</p> <p>4.6 Μέσα μαζικής επικοινωνίας και ενημέρωσης.</p>	<p>τις πτυχές της κοινωνίας των πολιτών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τους τρόπους οργάνωσης και τις δράσεις της κοινωνίας των πολιτών. • Να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο των ΜΜΕ στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και της πολιτικής ατζέντας. • Να αναγνωρίζουν την επενέργεια των μηνυμάτων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη διαμόρφωση της κοινωνικής και πολιτικής ζωής. • Να συνειδητοποιήσουν τη διαρκή επίδραση που ασκεί η κοινωνία στο κράτος, τις κρατικές πολιτικές και το σύστημα διακυβέρνησης, μέσω των διαφόρων μορφών οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών. 	<p>κινδύνους που εγκυμονεί η συμμετοχή τους σε κάποιες ψηφιακές κοινότητες.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να πάρουν μέρος σε συζήτηση που θα συντονίσει ο/η διδάσκων/-ουσα με θέμα «Ποιος διαμορφώνει τελικά στη σημερινή δημοκρατία την πολιτική ατζέντα, τα ΜΜΕ, οι πολιτικοί γενικά ή κυρίως οι κυβερνώντες πολιτικοί;». • Να αναλύσουν προφορικά μέσα στην τάξη τι εννοούμε όταν λέμε ότι τα ΜΜΕ «ελέγχουν» την πολιτική εξουσία, και, κατόπιν, να συμμετάσχουν σε έναν δομημένο διάλογο που συντονίζει ο/η διδάσκων/-ουσα και έχει θέμα «Στις μέρες μας είναι τα ΜΜΕ μιας χώρας που ελέγχουν έως έναν βαθμό την εκάστοτε κυβέρνησή της, ή μήπως ισχύει το αντίστροφο;». • Να πάρουν μέρος, χωρισμένοι σε δύο ομάδες, σε μια συζήτηση με θέμα «Τα ΜΜΕ αναδεικνύουν, ως επί το πλείστον, την αληθινή-υπαρκτή κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα ή μήπως παρουσιάζουν μια ψευδή και παραποιημένη εικόνα για την πραγματικότητα;», στο πλαίσιο του οποίου η μια ομάδα θα επιχειρηματολογεί υπέρ της θέσης ότι τα ΜΜΕ προβάλλουν κυρίως την πραγματικότητα ως έχει, και η άλλη ότι κάνουν κυρίως το αντίθετο. • Να πάρουν μέρος σε μια συζήτηση που θα συντονίσει ο/η διδάσκων/-ουσα στο πλαίσιο της οποίας θα αναφέρουν τους τρόπους, τις μορφές και τα είδη πολιτικής συμμετοχής που προσφέρει το διαδίκτυο και οι εφαρμογές του και, κατόπιν, να συγκρίνουν τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες πολιτικής συμμετοχής που προσφέρει στους/στις νέους/-ες η εποχή
---------------------------	---	---	---

4. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ			<p>μας χάρη στο διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε σχέση με εκείνες που τους παρέχονταν από την κοινωνία και τους θεσμούς της στα χρόνια που δεν υπήρχε το διαδίκτυο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να πάρουν μέρος σε μια συζήτηση που θα διερευνά το αν και κατά πόσο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το διαδίκτυο προωθούν την εκδήλωση ποικίλων κοινωνικών κινημάτων και δράσεων ακτιβισμού ή δίνοντας την ευκαιρία στα άτομα να εκφραστούν μέσω αυτών, από τον ιδιωτικό τους χώρο, τα παρωθούν στο να μη μετέχουν σε κινηματικές πρωτοβουλίες στον φυσικό δημόσιο χώρο.
5. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ – ΚΡΑΤΟΣ – ΝΟΟΤΡΟΠΙΕΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΑ	<p>5.1 Πολιτεύματα και πολιτικές νοοτροπίες.</p> <p>5.1.1 Είδη πολιτευμάτων.</p> <p>5.1.2 Νοοτροπίες εντός της πολιτικής κοινότητας – Η πλουραλιστική κοινωνία.</p> <p>5.2 Σχέσεις κράτους – κοινωνίας στη δημοκρατία.</p> <p>5.2.1 Το δημοκρατικό πολίτευμα ως διαμορφωτής της πολιτικής κοινότητας και της πολιτικής νοοτροπίας.</p> <p>5.2.2 Αλληλεπίδραση κράτους και κοινωνίας στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος.</p> <p>5.3 Εκλογικά συστήματα και σχηματισμός κυβέρνησης.</p> <p>5.3.1 Τα είδη των</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν και να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο του πολιτεύματος στη διαμόρφωση της πολιτικής νοοτροπίας των ατόμων. • Να αναγνωρίζουν την αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτικής νοοτροπίας και διακυβέρνησης. • Να διακρίνουν τις διαφορετικές μορφές της δημοκρατίας και να συνειδητοποιήσουν την ιστορικότητα του δημοκρατικού πολιτεύματος. • Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των εκλογικών συστημάτων. • Να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ των τριών βασικών ειδών εκλογικών συστημάτων. • Να περιγράφουν τη συνταγματικά προβλεπόμενη διαδικασία 	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατασκευάσουν γραμμή του χρόνου με τη χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για αποτύπωση των μορφών πολιτευμάτων. • Να αναζητήσουν και να συζητήσουν τις επιπτώσεις της χρήσης διαφόρων εκλογικών συστημάτων μέσα από παραδείγματα της πρόσφατης πολιτικής ευρωπαϊκής ιστορίας. • Να μελετήσουν χαρακτηριστικά αποσπάσματα από κάποιο θεατρικό έργο (όπως το «Δάφνες και πικροδάφνες» του Δημήτρη Κεχαΐδη) που αφορά την πολιτική πατρωνία στην ελληνική επαρχία των προηγούμενων δεκαετιών (βλ. τοπικούς κομματάρχες και πελατειακές σχέσεις), ώστε να αντιληφθούν τον τρόπο λειτουργίας του πελατειακού συστήματος. • Να μελετήσουν αποσπάσματα από κείμενα γνωστών Ελλήνων κοινωνιολόγων, πολιτικών επιστημόνων και ιστορικών τα οποία αναλύουν με προσετικό τρόπο τα αίτια και τις συνέπειες της εμφάνισης του πελατειακού συστήματος

5. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ – ΚΡΑΤΟΣ – ΝΟΟΤΡΟΠΙΕΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΑ	<p>εκλογικών συστημάτων.</p> <p>5.3.2 Ο σχηματισμός της κυβέρνησης.</p> <p>5.4 Βασικά χαρακτηριστικά κοινωνιών όπως η ελληνική (πελατειακό σύστημα, οικογενειοκρατία, άναρχος ατομικισμός, κυριαρχία της μικρής ιδιοκτησίας και των οικογενειακών επιχειρήσεων, οικονομική και πολιτική εξάρτηση).</p>	<p>σχηματισμού κυβέρνησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας, που προκαλούν και εντείνουν την οικονομική εξάρτηση, την κυριαρχία των πολύ μικρών, οικογενειακών, επιχειρήσεων, και του συστήματος πολιτικής πατρωνίας και συντεχνιασμού. 	<p>και του συντεχνιασμού από τη συγκρότηση του ελληνικού κράτους και μετά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διαβάσουν αποσπάσματα από κείμενα γνωστών Ελλήνων κοινωνικών επιστημόνων ή εφημερίδων που να αποδεικνύουν με αριθμητικά και οικονομικά στοιχεία την οικονομική εξάρτηση της Ελλάδας από οικονομικά και πολιτικά κέντρα εξουσίας του εξωτερικού, από την αρχή του 20ού αι. έως σήμερα. • Να συμμετάσχουν σε μια συζήτηση που θα οργανώσει ο/η διδάσκων/-ουσα, προκειμένου να διερευνηθούν πώς κοινωνικές παθολογίες οδηγούν στην οικονομική καχεξία και τον έλεγχο από οικονομικά και πολιτικά κέντρα του εξωτερικού.
6. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΗΤΑΞΗ	<p>6.1 Η διάκριση των εξουσιών και το κράτος δικαίου.</p> <p>6.1.1 Ο θεσμός του Προέδρου της δημοκρατίας.</p> <p>6.1.2 Η εκτελεστική εξουσία και οι κυριότεροι θεσμοί της: Κυβέρνηση – Δημόσια διοίκηση – Φορείς κεντρικής κυβέρνησης και ΝΠΔΔ.</p> <p>6.1.3 Η νομοθετική εξουσία και ο κυριότερος θεσμός της: Η Βουλή και η νομοθετική της λειτουργία.</p> <p>6.1.4 Δικαστική εξουσία.</p> <p>6.1.4.1 Η έννομη τάξη και η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου.</p> <p>6.1.4.2 Το σφραγιστικό</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την κρίσιμη σημασία της διάκρισης των εξουσιών ως συστήματος ισορροπίας και ελέγχου. • Να αναγνωρίζουν τον θεσμικό ρόλο του/της Προέδρου της δημοκρατίας. • Να αναφέρουν τα θεσμικά όργανα και τις υπηρεσίες που συναποτελούν τη δημόσια διοίκηση. • Να συνειδητοποιήσουν ότι η δημόσια διοίκηση υλοποιεί και εφαρμόζει τις αποφάσεις της εκτελεστικής εξουσίας και υπάγεται σε αυτή. • Να διαπιστώσουν ότι η δημοκρατική διακυβέρνηση οφείλει να ασκείται – και η δημόσια διοίκηση οφείλει να λειτουργεί – με βάση 	<ul style="list-style-type: none"> • Να επισκεφθούν τη Βουλή ή κάποια τοπικά δικαστήρια. • Χωρισμένοι/-ες σε ομάδες να εντοπίσουν στον Τύπο αναφορές σε ποινικά αδικήματα και, στη συνέχεια, να αναζητήσουν άρθρα του ποινικού κώδικα που αφορούν την τέλεσή τους. • Να διαβάσουν χωρισμένοι/-ες σε διμελείς ή τριμελείς ομάδες τα άρθρα των ελληνικών Συνταγμάτων του 20ού αι. που κατοχυρώνουν τα ατομικά και τα πολιτικά δικαιώματα και, στη συνέχεια, να διαπιστώσουν τις σχετικές διαφοροποιήσεις από Σύνταγμα σε Σύνταγμα και την «εξελικτική πορεία» της συνταγματικής κατοχύρωσής τους από την αυγή έως το τέλος αυτού του αιώνα. • Να προσδιορίσουν μελετώντας στα ελληνικά Συντάγματα που θεσπίστηκαν από το 1950 έως σήμερα τα άρθρα που αφορούν τα κοινωνικά δικαιώματα, καθώς και πότε αρχίζουν να κατοχυρώνονται αυτά τα

<p>6. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ</p>	<p>σύστημα.</p> <p>6.1.4.3 Τα είδη των ποινικών αδικημάτων και τα είδη των ποινικών δικαστηρίων.</p> <p>6.1.4.4 Οι τρόποι καταγγελίας μιας αξιόποινης πράξης και παρέμβασης των αρχών. Οι τρόποι αμφισβήτησης μιας δικαστικής απόφασης.</p> <p>6.2 Ευρωπαϊκή Ένωση.</p> <p>6.2.1 Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.</p> <p>6.2.2 Θεσμοί και πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.</p>	<p>την αρχή της διαφάνειας και της λογοδοσίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν ότι το Σύνταγμα αποτελεί τον υπέρτατο νόμο κάθε πολιτείας και να εξηγούν το μέγεθος της ισχύος κάθε θεσπισμένου κανόνα δικαίου με βάση τη θέση του στο σύστημα ιεράρχησης του γραπτού δικαίου. • Να διερωτηθούν για τη σχέση μεταξύ ηθικής και θεσπισμένου δικαίου. • Να συνειδητοποιήσουν τη σχεσιοδυναμική μεταξύ των κυρίαρχων σε μια κοινωνία αντιλήψεων και της έννομης τάξης που τη διέπει. • Να αναγνωρίζουν την ιστορικότητα του περιεχομένου των νόμων που θεσπίζονται σε μια κοινωνία και την ανάγκη μεταβολής τους όταν αλλάζουν τα κοινωνικά δεδομένα. • Να εξηγούν την κοινωνική σκοπιμότητα της επιβολής των ποινών. • Να διακρίνουν το περιεχόμενο των όρων μήνυση, αγωγή, αυτόφωρη διαδικασία, αυτεπάγγελη δίωξη και έφεση, και να τους αναγνωρίζουν ως «μέσα» προσφυγής του πολίτη στις αρμόδιες αρχές. • Να περιγράφουν τις λειτουργίες των θεσμών και της 	<p>δικαιώματα στο Σύνταγμα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αξιοποιήσουν τους ιστότοπους των ευρωπαϊκών θεσμών για την εκπόνηση εργασιών που αφορούν την ευρωπαϊκή διάσταση κάποιων σημαντικών ζητημάτων των τελευταίων ετών ή/και τον τρόπο με τον οποίο τοποθετείται και επιχειρεί να τα ρυθμίσει η ΕΕ (π.χ. έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η θεσμική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ευρωπαϊκή ιθαγένεια).
---	--	---	---

		Βουλής της ΕΕ. • Να εξηγούν τη σχέση Ελλάδας – ΕΕ.	
7. Η ΑΕΙΦΟΡΙΑ ΩΣ ΜΟΝΤΕΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	7.1 Φυσικό περιβάλλον και άνθρωπος. 7.1.1 Οικονομία και ιεράρχηση των αναγκών σύμφωνα με τον Maslow – Υλικές και μεταϋλικές αξίες. 7.2 Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας – Πράσινη ανάπτυξη – Διαχείριση αποβλήτων. 7.3 Καινοτομία και κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων. 7.4 Εκπαίδευση για την αειφορία.	• Να εξηγούν και να συγκρίνουν μεταξύ τους τα διάφορα μοντέλα οικονομικής ανάπτυξης. • Να εκτιμούν, να αποδεχτούν και να εφαρμόζουν τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. • Να εξηγούν τα οφέλη από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. • Να εφαρμόζουν την ανακύκλωση στο σχολικό περιβάλλον. • Να εκπονούν ένα σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης για το σχολείο τους. • Να συνειδητοποιήσουν ότι η αειφορία απασχολεί πια την παγκόσμια κοινότητα και αρκετούς διεθνείς οργανισμούς και ΜΚΟ, άρα συνδέεται και με την παγκοσμιοποίηση. • Να συνειδητοποιήσουν ότι η εφαρμογή του αειφορικού μοντέλου ανάπτυξης προϋποθέτει (σε επίπεδο ατόμου) παιδεία και ανάλογη καθημερινή ατομική και οικονομική συμπεριφορά, αλλά και (σε επίπεδο κοινωνίας) πολιτική βούληση, πολιτικές αποφάσεις και εφαρμογή ποικίλων φιλοπεριβαλλοντικών πολιτικών.	• Να καταγράψουν τις διάφορες πηγές ενέργειας που χρησιμοποιούνται στη χώρα μας και να τις συγκρίνουν μεταξύ τους. • Να αναζητήσουν πρακτικές αειφόρου ανάπτυξης στις τοπικές κοινωνίες της Ελλάδας και της Ευρώπης. • Να αναζητήσουν θεσμικά κείμενα της ΕΕ που αφορούν το θέμα της αειφορίας, από το τέλος του 20ού αι. μέχρι σήμερα, με απώτερο σκοπό να αξιολογήσουν το «ενδιαφέρον» των οργάνων της ΕΕ για το θέμα αυτό, αλλά και να διαπιστώσουν ποιον τομέα κυρίως της οικονομίας ή των φορέων ρύπανσης αφορά το περιεχόμενό τους. • Να εκπονήσουν ατομικά ή χωρισμένοι/-ες σε μικρές ομάδες των 2 ή των 3, γραπτές εργασίες στις οποίες να αναλύουν τη διαφορά και τη σχέση μεταξύ των εννοιών: οικολογία, πράσινη ανάπτυξη και αειφορία. • Να αναζητήσουν στο διαδίκτυο στοιχεία για το πότε, πού και με ποια μορφή πρωτοεμφανίστηκε το οικολογικό κίνημα, σε επίπεδο ιδεών και ακτιβισμού. • Να αναζητήσουν σε ποικίλες πηγές στοιχεία για την εμφάνιση και τις βασικές ιδέες της ιδεολογίας ή της θεωρίας της λεγόμενης πολιτικής οικολογίας και να αναγνωρίσουν την επίδρασή της σε θέματα κοινωνικής και πολιτικής συμπεριφοράς.
8. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ	8.1 Η μετανάστευση ως διαχρονικό φαινόμενο. 8.1.1 Κατηγορίες και	• Να εξηγούν τα αίτια της μετανάστευσης και να προσδιορίζουν τις (θετικές και	• Να μελετήσουν κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας για τη μετανάστευση ή την προσφυγιά.

ΖΗΤΗΜΑ	<p>αίτια της μετανάστευσης.</p> <p>8.1.2 Κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνέπειες της μετανάστευσης.</p> <p>8.2 Οι πρόσφυγες και η Συνθήκη του Σένγκεν.</p> <p>8.3 Δημοκρατικές αρχές για την κοινωνική συμβίωση.</p> <p>8.3.1 Αλληλεγγύη και δικαιοσύνη.</p> <p>8.3.2 Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του «άλλου».</p>	<p>αρνητικές) συνέπειες που προκύπτουν για το άτομο, τη χώρα προέλευσης και τη χώρα προορισμού.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τις διαχρονικές μεταναστευτικές ροές των Ελλήνων. • Να διακρίνουν τις έννοιες του μετανάστη και του πρόσφυγα. • Να διακρίνουν το νομικό καθεστώς που διέπει την ιδιότητα του μετανάστη και την ιδιότητα του πρόσφυγα. • Να διερωτηθούν για τις στάσεις τους έναντι των εκάστοτε «άλλων». • Να συνειδητοποιήσουν ότι ο διάλογος, η εμπιστοσύνη και η συνεργασία οδηγούν στην καλλιέργεια της αλληλεγγύης και βελτιώνουν τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης. • Να διακρίνουν τις νομικές έννοιες του ημεδαπού και του αλλοδαπού. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συγκεντρώσουν τραγούδια για την προσφυγιά και τη μετανάστευση, και να αναλύσουν τους στίχους τους ή να συνθέσουν το ιστορικοκοινωνικό και οικονομικό συγκείμενο που στοιχειοθετεί το περιεχόμενό τους. • Να ερευνήσουν και να καταγράψουν τη μετανάστευση/προσφυγιά μέσα από το οικογενειακό τους ιστορικό και να αναδείξουν τις συνθήκες στις οποίες έλαβε χώρα. • Να επισκεφθούν μουσεία και χώρους μνήμης. • Να αναζητήσουν το νομικό πλαίσιο κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας.
9. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	<p>9.1 Τι ορίζουμε ως κοινωνικό πρόβλημα.</p> <p>9.1.1 Κρατικές πολιτικές αντιμετώπισης κοινωνικών προβλημάτων – Κοινωνική πολιτική και κοινωνικό κράτος.</p> <p>9.1.2 Κοινωνικοί και πολιτισμικοί παράγοντες πρόκλησης και επίλυσης των κοινωνικών προβλημάτων.</p> <p>9.2 Φτώχεια, ανεργία: Προσδιορισμός, αίτια</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα κοινωνικά προβλήματα και να διερευνούν τα αίτιά τους. • Να αναγνωρίζουν τον στόχο του κοινωνικού κράτους και τη σχέση του με τα «κοινωνικά δικαιώματα». • Να αναλύουν τις κοινωνικές διαστάσεις του προβλήματος της φτώχειας και της ανεργίας και να διερευνούν τη σχέση αυτών των 	<ul style="list-style-type: none"> • Να χωριστούν σε ομάδες και να κάνουν καταγραφή, ανάλυση και παρουσίαση ενός κοινωνικού προβλήματος της περιοχής τους στο πλαίσιο ενός μικρού πρότζεκτ διάρκειας μίας ή δύο εβδομάδων. • Να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν, εργαζόμενοι/-ες ομαδικά, ένα πρόγραμμα ή μία παρέμβαση σχολικής διαμεσολάβησης με διάρκεια 3 ή 4 εβδομάδες, τα αποτελέσματα του/της οποίου/-ας θα αξιολογήσουν μετά τη λήξη του/της. • Να αναζητήσουν από το διαδίκτυο πληροφορίες-

<p>9. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ</p>	<p>και πολιτικές αντιμετώπισης.</p> <p>9.3 Το πρόβλημα της βίας.</p> <p>9.3.1 Είδη βίας: Ενδοσχολική, οικογενειακή, οπαδική κ.ά.</p> <p>9.3.2 Αιτίες, επιπτώσεις και αντιμετώπιση της βίας.</p> <p>9.4 Υπογεννητικότητα και γήρανση του πληθυσμού.</p> <p>9.5 Προβλήματα του αστακού χώρου – Χωροταξική διάρθρωση των κοινωνικών ανισοτήτων (εγκληματικότητα και παραβατικότητα, κοινωνικός αποκλεισμός).</p>	<p>διαστάσεων με πιο ατομοκεντρικές αιτιάσεις (βλ. ατομική ευθύνη).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν ότι η βία είναι εχθρός της κοινωνίας των πολιτών, να διερευνούν τις ποικίλες επιπτώσεις της, αλλά και τους τρόπους αντιμετώπισής της. • Να αντιδρούν σε κάθε μορφή βίας. • Να εξηγούν με στοιχεία το πρόβλημα της υπογεννητικότητας και της γήρανσης του πληθυσμού, και να διερευνούν τις αιτίες και τις συνέπειες που έχει για τη χώρα. • Να περιγράφουν τα προβλήματα της εγκληματικότητας και της παραβατικότητας που διατρέχουν τον αστακό χώρο και να εντοπίζουν τα αίτιά τους. 	<p>στοιχεία που αφορούν τη δεινή οικονομική κατάσταση της Ελλάδας και την πτώχευσή της που περιγράφει ο Τρικούπης στην ομιλία του στη Βουλή το 1893, να διαβάσουν το αντίστοιχο διάγγελμα του Γιώργου Παπανδρέου στο Καστελόριζο, με το οποίο ανακοίνωνε μία ανάλογη οικονομική κατάσταση της χώρας, ώστε να μπορέσουν, στη συνέχεια, να συγκρίνουν τα γεγονότα και τους παράγοντες που τα προκάλεσαν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν, εργαζόμενοι/-ες ομαδικά, από ποικίλες διαδικτυακές πηγές στατιστικά στοιχεία για τη γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης, των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας, της Κίνας και της Ελλάδας, όπως αυτή εξελίσσεται από το 1950 έως σήμερα.
---------------------------------------	---	---	---